

Oslo, 12. mai 2023

Finanskomiteen

TILLEGGSBEVILGNINGER OG OMPRIORITERINGER (PROP. 118 S (2022–2023)) – HØRINGSINNSPILL

Naturvernforbundet registrerer at regjeringen vil bruke betydelig med oljepenger i revidert budsjett, uten at det kommer noen satsing på natur og miljø. I dette innspillet foreslår vi omprioriteringer i forhold til regjeringens forslag som i sum reduserer bevilgningsbehovet.

Naturvern og planlegging

Den internasjonale naturavtalen fra desember 2022 forplikter Norge til å øke innsatsen i arbeidet med å ta vare på naturen. Vern av mer skog er helt avgjørende for å hindre tap av arter og viktig natur, og flere store NRK-saker viser at mye står på spill. Hundrevis av skogeiere står heldigvis i kø med sine forslag til frivillig vern, men det mangler er penger til erstatning. Vi ber derfor om at kap. 1420 post 32 Statlege tileigningar, vern av naturområde, skogvern økes med 330 millioner kroner.

Bygging av skogsbilveier fører til store naturinngrep direkte og legger til rette for hogst i verdifull natur. Subsidiene til disse naturødeleggelsene må redusere. Vi ber derfor om at bevilgningene til skogsbilveier på kap. 1149 post 71 Verdiskapingstiltak i landbruket og kap. 1150 post 50 Landbrukets utviklingsfond reduseres med til sammen 20 millioner kroner.

Hyttebygging i natur er en stor trussel mot artsmangfoldet. Miljødirektoratets ferske tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren viser også at hyttebygging bidrar til betydelige klimagassutslipp. Kommunene bør få tydelige statlige planretningslinjer for hyttebygging, og vi foreslår også at det opprettes en ny støtteordning, for eksempel under kap. 1420 post 60 Naturmangfald i kommuneplanlegging, der kommunene kan søke om midler til å gjennomføre en såkalt vask av tidligere kommuneplaner med tanke på å ta ut allerede avsatte områder for blant annet hyttebygging og isteden oppnå en mer naturvennlig arealplan, som er viktig for at Norge skal kunne innfri den nye naturavtalen. Vi foreslår 50 millioner kroner til dette formålet.

Energieffektivisering

Energieffektivisering er en konfliktfri måte å skaffe nødvendig strøm på, blant annet for å fase ut fossil energibruk. Potensialet er stort, og dette må være et viktig spor for å gjøre Norge klimavennlig og bærekraftig. Det er beklagelig at innsatsen for å gjøre samfunnet mer energieffektivt ikke er kommet lenger. Vi venter utålmodig på den nye handlingsplanen som skal komme.

Det er positivt at regjeringen vil øke energieffektiviseringsinnsatsen i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem (kap. 581 post 60). Denne tilskuddsposten er blitt svært populær, og vi foreslår at den økes med ytterligere 100 millioner kroner.

Samferdsel

Motorveibygging gir store naturinngrep og klimagassutslipp. Samtidig er det et stort behov for å ta vare på de veiene og jernbanene vi har. Regjeringen signaliserer en vridning av veipolitikken, med mindre fokus på store utbygginger. Det er derfor positivt at det nå foreslås mer penger til vedlikehold.

For å oppnå en grønnere samferdselspolitikk som blant annet gir handlingsrom for å ta vare på «hverdagsveiene», bør arbeidet med å planlegge store utbyggingsprosjekter, som Hordfast og Møreaksen, stanses. Den foreslåtte kompensasjonen for økte kostnader på kap. 1320 post 30 Riksveiinvesteringer på 351 millioner kroner bør derfor strykes. I tillegg bør midler internt på posten flyttes til økt satsing på gang- og sykkelveier. Videre foreslår vi at arbeidet med å planlegge oppgradering av Hammersborg- og Vaterlandstunnelen i Oslo (kap. 500 post 30) stanses. Oppdatert kostnadsramme er nå oppe i hele 3325 millioner kroner, for et prosjekt Oslo kommune ikke ønsker.

Nye Veier AS har en utbyggingsportefølje med mange svært konfliktfylte planer. Selskapet planlegger oppstart av flere prosjekter, som vil binde store beløp og redusere handlingsrommet i ny Nasjonal transportplan. Det er nødvendig å nedskalere Nye Veiers utbygginger i betydelig grad. Bevilgningen til selskapet (kap. 1321) må reduseres for å hindre oppstart av store natur- og klimaskadelige prosjekter. Vi foreslår at bevilgningen kuttes med 500 millioner kroner.

Som nevnt støtter vi forslaget om mer vedlikehold av veinettet. Samtidig er vedlikeholdsetterslepet på jernbanen stort og antakelig økende. I motsetning til for vei har regjeringen ikke foreslått noe reelt løft for bane, kun en kostnadskompensasjon. Vi foreslår at kap. 1352 post 71 Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold økes med 200 millioner kroner. Vi vil videre uttrykke bekymring for at regjeringen har foreslått et betydelig kutt i bevilgningen under kap. 1332 post 63 Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, og vi oppfordrer komiteen til å se nærmere på dette, for å hindre brems i viktige kollektivutbygginger.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder